

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Sža/18/2013
Identifikačné číslo spisu:	6012200633
Dátum vydania rozhodnutia:	16.07.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Belko
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:6012200633.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a z členov senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej PhD., v právnej veci žalobcu: W., nar. XX.XX.XXXX, bez štátnej príslušnosti, bytom Z., zastúpeného advokátkou Mgr. Jarmilou Vargovou, Brečtanová 21, Bratislava, proti žalovanému: Riaditeľstvu cudzineckej polície Banská Bystrica, Štefánikovo nábrežie 7, Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. p.: PPZ-HCP-BB-SK-44-001/2012 zo dňa 23. apríla 2012, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 15. marca 2013 č. k. 2Scud/6/2012-50, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 15. marca 2013 č. k. 2Scud/6/2012-50 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného č. p.: PPZ-HCP-BB-SK-44-001/2012 zo dňa 23. apríla 2012 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Žalovaný j e p o v i n ý zaplatiť žalobcovi trovy konania vo výške 136,- Eur (titulom náhrady súdneho poplatku za žalobu a odvolanie) do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku, k rukám právnej zástupkyne žalobcu Mgr. Jarmily Vargovej, advokátky, Brečtanová 21, Bratislava.

Odôvodnenie

I.

Predmet veci

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom uvedeným vo výroku tohto rozhodnutia zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného, ktorým bolo potvrdené prvostupňové rozhodnutie Policajného zboru Žilina, Oddelenie cudzineckej polície č. p. PPZ-HCP-BB7-PP-111-7/2012 zo dňa 22.02.2012 o zamietnutí žiadosti žalobcu o udelenie trvalého pobytu na neobmedzený čas na území Slovenskej republiky. Žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

V dôvodoch rozhodnutia krajský súd uviedol, že z obsahu spisu zistil, že žalobca v žiadosti o trvalý pobyt na neobmedzený čas uviedol ako štát svojho narodenia Sýriu s tým, že ako národnosť uviedol národnosť kurdkú a ako adresu posledného bydliska v cudzine uviedol Kurnish, Quamishli v Sýrii.

Žiadosť odôvodnil tým, že žiada o trvalý pobyt podľa § 46 ods. 2 písm. b/ zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov z dôvodu, že je bez štátnej príslušnosti. Uviedol, že mu v Slovenskej republike bola poskytnutá doplnková ochrana. Ako Kurdovi mu nikdy nebude umožnené v krajine pôvodu viesť normálny život. Ďalej, že sa mu narodil syn, ktorého vychováva s družkou, s ktorou žije v spoločnej domácnosti a Slovensko považuje za svoj domov, pričom riadne pracuje, má priateľov a rozpráva po slovensky. Zároveň uviedol, že iný doklad ako cudzinecký pas vystavený Slovenskou republikou nemá a nemôže sa preukázať ani výpisom z registra trestov pričom vyhlásil, že sa žiadneho trestného činu v krajine pôvodu nedopustil. Priložil kópiu pracovnej zmluvy na doloženie, že je schopný uhrádzať si svoje výdavky a Ministerstvo vnútra požiadal o to, aby rozhodlo v jeho prospech. K žiadosti priložil sebou podpísané čestné vyhlásenie, že sa nedopustil v krajine pôvodu konania, ktoré by mohlo byť kvalifikované ako úmyselný trestný čin, ďalej že je považovaný za osobu bez štátnej príslušnosti a jeho rodičia a súrodenci sú rovnako osobami bez štátnej príslušnosti.

Krajský súd uviedol, že preskúmal napadnuté rozhodnutie a konanie ktorému predchádzalo z dôvodov, ktoré boli uplatnené v žalobe ako dôvody nezákonnosti.

Medzi účastníkmi bolo sporné z dôvodov uvedených v žalobe, či žalobca rozhodoval na základe dostatočne zisteného skutkového stavu, a či správne vyhodnotil predložený dôkaz čestné prehlásenie. Krajský súd považoval vyhodnotenie dôkazu - čestného prehlásenia ako nedostatočného dôkazu o tom, že žalobca je osobou bez štátnej príslušnosti, za zodpovedajúce obsahu takejto listiny. Čestné prehlásenie účastníka konania nemá inú dôkaznú hodnotu ako jeho tvrdenie o ktorom tvrdí, že je pravdivé. Žalobca podal žiadosť ako osoba, ktorá nespĺňa podmienky na udelenie trvalého pobytu, a to na základe § 46 ods. 2 citovaného zákona. Zamietnutie žiadosti na základe povolenej správnej úvahy v zmysle § 46 ods. 2 citovaného zákona je teda v súlade so zákonom. Keďže Ministerstvo vnútra má na svoje rozhodnutie voľnú úvahu v zmysle citovaného ustanovenia, pokiaľ nenájde dôvody, pre ktoré by žiadosti vyhovel, nemusí hľadať dôvody, pre ktoré nevyhoví. Tým dôvodom je zo zákona, že žiadateľ nespĺňa podmienky stanovené zákonom pre udelenie trvalého pobytu cudzincovi. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že žalovaný sa zaoberal žiadosťou žalobcu a nezamietol ju pre nedostatok aktívnej legitimácie žiadateľa. K aktívnej legitimácii žiadateľa o udelenie trvalého pobytu na neobmedzený čas, ktorý je osobou, ktorá nespĺňa podmienky udelenia trvalého pobytu podľa zákona č. 404/2011 Z. z. možno uviesť, že citované ustanovenie v ods. 3 výslovne ukladá dôkazné bremeno o splnení tam uvedených podmienok na žiadateľa o udelenie trvalého pobytu. Z uvedeného vyplýva, že žalobný dôvod podľa ktorého mal byť porušený zákon žalovaným tým, že si neobstaral potrebné podklady sám neobstojí. I keď možno súhlasiť s tým, že zákon nepredpisuje akým konkrétnym dokladom má žiadateľ bez štátnej príslušnosti preukázať skutočnosť, že nie je príslušníkom žiadneho štátu, avšak z citovaného ustanovenia zákona je zrejmé, že musí preukazovať, že nemá štátnu príslušnosť k štátu tak k tomu v ktorom sa narodila takáto osoba, takisto k tomu v ktorom mala predchádzajúce bydlisko a takisto k tomu ktorého štátne občianstvo majú jej rodičia a ostatní rodinní príslušníci. Ani v prípade, že žiadateľ preukáže, že je osobou bez štátnej príslušnosti tak ako správne žalobca uvádza nejde o právny nárok na udelenie trvalého pobytu a správny orgán nemusí žiadosti vyhovieť. Správny orgán posúdil žiadosť žalobcu, ako osoby nespĺňajúcej zákonné podmienky na udelenie trvalého pobytu bez obmedzenia aj bez toho, že by žiadateľ preukázal, že je osobou oprávnenou podať žiadosť, nakoľko je bez štátnej príslušnosti a žiadosti nevyhoví. Žalovaný v odôvodnení uviedol, že ak žiadateľ o trvalý pobyt, ktorý nespĺňa zákonom stanovené podmienky, avšak ktorému zákon aj bez ich splnenia umožňuje požiadať o trvalý pobyt, pretože je osobou bez štátnej príslušnosti, je povinný preukázať relevantným úradným dokladom, že je osobou bez štátnej príslušnosti. A ďalej, že v prípade, že neexistuje takáto možnosť, nastupuje procedúra iného druhu pobytu. S takýmto následkom možno súhlasiť len v prípade, že žiadateľom je osoba bez štátnej príslušnosti, ktorá nemá postavenie utečenca. Pokiaľ ale žiadateľ, ako osoba bez štátnej príslušnosti je utečencom má v zmysle článku 25 Dohovoru o postavení utečencov publikovanom v Zbierke zákonov pod č. 319/1996 Z. z. právo požiadať o správnu pomoc v tých prípadoch, ak uplatnenie práva utečenca vyžaduje právnu pomoc orgánu cudzieho štátu. Žalobca ako žiadateľ však správny orgán o takúto pomoc nepožiadala ani v žalobe netvrdil, že mu bola odopretá, ani že krajina pôvodu Sýria, resp. jej orgány vedúce evidenciu obyvateľstva písomne požiadal o vydanie potvrdenia o tom, že nie je štátnym občanom tejto krajiny a tieto na jeho žiadosť nereagovali alebo

odmietli takéto potvrdenie vydať. Avšak táto nesprávna úvaha žalovaného nevedla k nezákonnosti napadnutého rozhodnutia, pretože ako žalovaný správne v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, osobe ktorá nespĺňa podmienky na udelenie trvalého pobytu správny orgán v zmysle § 48 ods. 2 písm. c/ zamietne žiadosť. Žalobca nespĺňa podmienky stanovené v § 46 ods. 1 zákona o udelení trvalého pobytu na neobmedzený čas a to nebolo medzi účastníkmi sporné.

K ďalším uplatneným žalobným dôvodom krajský súd uviedol, že na to, aby súd mohol preskúmať z dôvodu uvedeného v žalobe nezákonnosť napadnutého rozhodnutia musí byť tento dôvod dostatočne konkretizovaný konaním, ktoré viedlo k napadnutému rozhodnutiu s uvedením, v čom spočíva nezákonnosť, resp. porušenie zákona takýmto konaním. Žalobné dôvody pod bodmi 4 a 5 sú polemikou s odôvodnením napadnutého rozhodnutia vo vzťahu k odvolacím námietkam, ktoré žalobca uplatnil proti prvostupňovému rozhodnutiu a vyjadrujú nesúhlas so závermi alebo s úvahou, ktorú uviedol žalovaný vo vzťahu k odvolacím dôvodom. Takéto polemizovanie bez konkrétnych tvrdení o porušení konkrétnych ustanovení zákona nemôže byť dôvodom, na základe ktorého by súd mohol dospieť k tomu, že napadnuté rozhodnutie nie je v súlade so zákonom.

Na základe uvedeného krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia z dôvodov uvedených v žalobe dospel k záveru, že z týchto dôvodov rozhodnutie je v súlade so zákonom, a preto napadnuté rozhodnutie v zmysle § 250j ods. 1 OSP potvrdil.

II.

Argumentácia odvolacích dôvodov žalobcu

Proti uvedenému rozsudku podal žalobca včas odvolanie. Podľa žalobcu súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, neúplné zistil skutkový stav veci, pretože nevykonaval navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností:

rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci,

v konaní došlo k vadám uvedeným v § 122 ods. 1 OSP.

Žalobca uviedol, že napáda predovšetkým skutočnosť, že žalovaný rozhodol na základe nedostatočného zistenia skutkového stavu a že nesprávne vyhodnotil predložený dôkaz - čestné prehlásenie. Súčasne však namietal ďalšie vady konania, akým bol aj rozpor s obsahom spisov (ktorého súčasťou je okrem iného rozhodnutie o poskytnutí doplnkovej ochrany na území SR, z ktorého rovnako vyplýva skutočnosť, že žalobca je osobou bez štátnej príslušnosti, ako aj ďalšie dokumenty založené v spise), či existencia takých väd konania v konaní správneho orgánu, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

Žalobca poukázal na ustanovenie § 157 ods. 2 O. s. p.:

(2) V odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonaval ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Žalobca zdôraznil, že vo svojom návrhu doručenom súdu jasne uviedol dôvody, pre ktoré považoval rozhodnutie žalobcu za arbitrárne a vybočujúce z medzí a hľadísk ustanovených zákonom. Poukazoval okrem iného na nesprávnu argumentáciu (kde uvádza skutočnosti v rozpore s právnymi predpismi, ktoré boli v návrhu žalobcu presne špecifikované) správneho orgánu ohľadom hodnotenia záujmov maloletého dieťaťa štátneho príslušníka tretej krajiny, osobné a rodinné pomery štátneho príslušníka tretej krajiny, mieru jeho integrácie do spoločnosti zmysle § 48 ods. 1 písm. b/ a c/, ktorých hodnotenie je súčasťou rozhodovacieho procesu žalovaného pri rozhodovaní o udelení trvalého pobytu. Hoci porušenie právnych predpisov žalobca presne špecifikoval a poukázal na nesprávne (nezákonné) úvahy žalovaného, krajský súd sa podľa žalobcu týmito námietkami nijako nezaoberal, resp. posudzoval ich ako „polemiku s odôvodnením“ rozhodnutia. Porušenie konkrétnych právnych predpisov, poukázanie na konkrétne nesprávne tvrdenia žalovaného do úvahy vôbec nevzal. Nie je preto podľa žalobcu zrejmé, aká bola úvaha súdu, ktorá ho viedla k vydaniu napadnutého rozhodnutia.

Krajský súd podľa žalobcu posúdil žalobu len z hľadiska odvolacieho dôvodu nedostatočného zistenia skutkového stavu a posúdenia dôkazu predloženého do konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia konštatuje, že zamietnutie žiadosti na základe povolenej správnej úvahy je v súlade so zákonom. Preto, pokiaľ ministerstvo vnútra nenájde dôvody, pre ktoré by žiadosti vyhovel, nemusí hľadať dôvody, pre ktoré nevyhoví. Týmto dôvodom je zo zákona, že navrhovateľ nespĺňa podmienky stanovené zákonom pre udelenie trvalého pobytu cudzincovi. Skutočnosť, že žiadateľ nespĺňa podmienky stanovené v zákone, však boli samotným dôvodom, prečo žalobca podal žiadosť o trvalý pobyt podľa § 46 ods. 2 písm. b/ zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Ďalej poukazuje na dôkazné bremeno žiadateľa a na neexistenciu právneho nároku na udelenie trvalého pobytu. Toto odôvodnenie je nezrozumiteľné, z textácie rozsudku ani v kontexte ďalšieho nie je zrejmé, čo mal krajský súd na mysli pri vynesení rozhodnutia, že správny orgán nepochybil.

Pokiaľ krajský súd nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje § 157 ods. 2 OSP a rozsudok riadne neodôvodní, môže dôjsť nielen k tomu, že rozsudok je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov alebo pre nezrozumiteľnosť, ale môže dôjsť aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené zákonným spôsobom. Žalobcu uviedol, že má preto za to, že v konaní došlo k vade, ktorá má za následok zrušenie rozhodnutia podľa § 221.

Rovnako nie je správne ani samotné tvrdenie krajského súdu, že správny orgán nemusí hľadať dôvody, pre ktoré navrhovateľovi nevyhoví. Správny orgán je povinný svoje rozhodnutie riadne odôvodniť.

V tejto súvislosti poukázal na ustanovenie § 47 ods. 3 správneho poriadku:

(3) V odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

To znamená, že vo svojom rozhodnutí musí uviesť aj dôvody, ktoré ho viedli k negatívnemu rozhodnutiu. Správny poriadok neurčuje špeciálny režim odôvodňovania rozhodnutí správnych orgánov, ktoré sú vydávané na základe správnej úvahy. Pokiaľ týmto spôsobom správny orgán nepostupoval, dopustil sa konania v rozpore s právnymi predpismi. Tvrdenie krajského súdu o tom, že dôvody neudelenia trvalého pobytu nemusí hľadať, či uvádzať v rozhodnutí, sú nesprávnym právnym posúdením veci, a súčasne spôsobuje aj nezrozumiteľnosť rozhodnutia pre nedostatok dôvodov. Týmto skutočnosťami sa krajský súd mal zaoberať a až na základe ich posúdenia mohol vydať rozhodnutie, ktoré by vychádzalo zo skutkových zistení potrebných na rozhodnutie veci. Tvrdenie, ktorými žalovaný obhajuje svoj postup, sú totiž predpismi (presne špecifikovanými a odcitovanými v predchádzajúcich podaniach žalobcu), so zámerom zákonodarcu (uvedenom v dôvodovej správe k zákonu o pobyte cudzincov; už špecifikované v predchádzajúcich podaniach), preto súd mal v záujme zisťovania skutočností rozhodných pre správne posúdenie veci, tieto vyhodnotiť, aby bolo zrejmé, či správny orgán rozhodol/rozhodoval v intenciách zákona (či nevybočil z medzí a hľadísk stanovených zákonom). V tejto súvislosti žalobca poukázal na nesprávnosť postupu správneho orgánu, ktorý v prípade, ak prijal žiadosť o udelenie trvalého pobytu na neobmedzený čas, mal postupovať v súlade s § 3 ods. 2 Správneho poriadku, podľa ktorého sú správne orgány povinné postupovať v konaní v úzkej súčinnosti s účastníkmi konania a poskytovať im pomoc a poučenia, aby v konaní neutrpeli ujmu. Ak teda správny orgán vyžadoval doloženie iného dokladu, mal na to účastníka/žalobcu vyzvať a poučiť ho, akým spôsobom tak má urobiť (obzvlášť v prípade, kde vystupuje aspekt garantovania ochrany osoby žalovaného zo strany Slovenskej republiky). Správny orgán porušil svoju poučovaciu povinnosť, je preto zrejmé, že postupoval v rozpore so správnym poriadkom. Preto je argumentácia krajského súdu, podľa ktorej správny orgán nemusí hľadať dôvody svojho negatívneho stanoviska, odvolávajú sa len na voľnosť správnej úvahy správneho orgánu, ktorá viedla v konečnom dôsledku k nepreskúmaniu postupu správneho orgánu zo strany súdu, nesprávna, a neumožňuje súdu takýmto spôsobom posúdiť, či správny orgán nevybočil z medzí a hľadísk stanovených zákonom. Následkom tohto nesprávneho posúdenia súd neúplne zistil skutkový stav, resp. došiel k nesprávnym skutkovým zisteniam.

Z rozsudku rovnako nie je zrejmé, ako sa krajský súd vysporiadal s dôkazom, a to rozhodnutím Migračného úradu MV SR o poskytnutí doplnkovej ochrany, ktorý rovnako označuje žalobcu ako osobu bez štátnej príslušnosti. Na tento dôkaz sme v návrhu poukazovali, krajský súd ho však nevykonal, a

týmto dôkazom sa vôbec nezaoberal bez toho, aby uviedol, z akého dôvodu ho pre svoje rozhodovanie nepoužil. Rozhodnutie Migračného úradu MV SR ako orgánu kompetentného rozhodovať o osobnom stave žiadateľa, by mal byť dostatočným dôvodom na preukázanie pravdivosti údajov v ňom tvrdených. Rovnako sa súd nezaoberal ani ďalším dôkazom, a to čestným vyhlásením žalobcu.

S ohľadom na uvedené, žalobca navrhol, aby Najvyšší súd SR rozsudok krajského súdu v zrušil, resp. zmenil tak, že rozhodnutie odporcu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

Stručné zhrnutie vyjadrenia žalovaného k odvolaniu žalobcu

Žalovaný k odvolaniu žalobcu uviedol, že ako druhostupňový správny orgán počas odvolacieho konania vo veci zamietnutia žiadosti o udelenie povolenia na trvalý pobyt na neobmedzený čas podľa § 46 ods. 2 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov na území Slovenskej republiky (žalobcovi), náležite zvážil všetky zhromaždené podklady, ktoré súviseli s rozhodovaním vo vyššie uvedenej veci voči žalobcovi, pričom tieto hodnotil samostatne a v ich celkových súvislostiach a na základe zistených a preukázateľných skutočností, dospel v rozhodovaní o veci samotnej k záveru, že rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu je náležité odôvodnené a plne v súlade so zákonom o pobyte cudzincov, a zároveň zistil, že nie je v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky, či inými všeobecne záväznými právnymi normami platnými na území Slovenskej republiky.

Žalovaný uviedol, že konal samostatne, vychádzajúc z náležite zisteného skutkového stavu veci, pričom zobral do úvahy všetky okolnosti uvádzané v odvolaní žalobcu a preskúmal napadnuté rozhodnutie v celom jeho obsahu i rozsahu, a to v úzkej súvislosti s konaním, ktoré mu predchádzalo, pričom nezistil žiadne pochybenie zákona, či nesúlad postupu prvostupňového správneho orgánu pri svojom rozhodovaní so všeobecne záväznými právnymi predpismi platnými na území Slovenskej republiky.

K odvolacej námietke žalobcu, že žalovaný rozhodol na základe nedostatočného zistenia skutkového stavu, a že nesprávne vyhodnotil predložený dôkaz - čestné prehlásenie ako aj k ďalším námietkam, týkajúcich sa vady konania, akým by mal byť aj rozpor s obsahom spisov (ktorého súčasťou je okrem iného rozhodnutie o poskytnutí doplnkovej ochrany na území SR, z ktorého rovnako vyplýva skutočnosť, že žalobca je osobou bez štátnej príslušnosti), žalovaný uviedol nasledovné:

Udelenie povolenia na trvalý pobyt na území Slovenskej republiky nie je automatickým právom cudzinca, ale je podmienené povolením vydaným príslušným policajným útvarom po splnení stanovených podmienok vyplývajúcich zo zákona o pobyte cudzincov.

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky v konaní o pobyte cudzincov zastúpené Úradom hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru Bratislava (v štruktúre Ministerstva vnútra Slovenskej republiky zložka, na ktorú je delegovaná táto právomoc), môže udeliť trvalý pobyt na neobmedzený čas v zmysle ustanovenia § 46 ods. 2 aj bez splnenia podmienok ustanovených v zákone o pobyte cudzincov. Vzhľadom na skutočnosť, že ide o neštandardný druh pobytu u cudzincov, ktorí nespĺňajú podmienky na udelenie trvalého pobytu, je len v právomoci Úradu hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru Bratislava rozhodnúť o možnosti udeliť takýto druh pobytu a správny orgán konajúci o pobyte je týmto stanoviskom viazaný.

Základnou podmienkou udelenia povolenia na trvalý pobyt na neobmedzený čas podľa ustanovenia § 46 ods. 2 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov je skutočnosť, že cudzinec je osobou bez štátnej príslušnosti.

Na preukázanie tejto skutočnosti postačuje, ak cudzinec preukáže, že nemá štátnu príslušnosť štátu, v ktorom sa narodil, v ktorom mal svoje predchádzajúce bydlisko alebo pobyt, a ktorého štátne občianstvo majú jeho rodičia a ostatní rodinní príslušníci.

Preukázanie týchto skutočností je povinnosťou cudzinca.

Žalobca k žiadosti priložil ako doklad preukazujúci skutočnosť, že je osoba bez štátnej príslušnosti,

čestné vyhlásenie, že je považovaný za osobu bez štátnej príslušnosti podľa § 46 ods. 3 zákona o pobyte cudzincov. Žalobca nedoložil iný doklad, ktorým by deklaroval uvedené skutočnosti, či už o vlastnej osobe alebo o rodičoch a ostatných rodinných príslušníkoch.

Žalobca sa odvoláva iba na rozhodnutie o poskytnutí doplnkovej ochrany na území SR, ktoré má preukazovať jeho postavenia osoby bez štátnej príslušnosti.

Žalovaný poukázal na skutočnosť, že Migračný úrad Ministerstva vnútra Slovenskej republiky pri rozhodovaní o poskytnutí doplnkovej ochrany žalobcovi vychádzal pri určovaní štátnej príslušnosti účastníka konania opäť len z jeho čestného vyhlásenia. Kompetentný orgán, Úrad hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru Bratislava, rozhodol, že pre konania o povolení trvalého pobytu na neobmedzený čas je čestné prehlásenie nepostačujúce, nakoľko žalobca v celom priebehu všetkých konaní, či už o udelenie azylu alebo napadnutého konania nepreukázal svoje tvrdenie relevantným dôkazom.

Ďalej vo svojom odvolaní žalobca poukazuje na nesprávnu argumentáciu správneho orgánu ohľadom hodnotenia záujmov maloletého dieťaťa štátneho príslušníka tretej krajiny, osobné a rodinné pomery štátneho príslušníka tretej krajiny, mieru jeho integrácie do spoločnosti v zmysle § 48 ods. 1 písm. b/ a c/ zákona o pobyte cudzincov, ktorých hodnotenie je súčasťou rozhodovacieho procesu žalovaného pri rozhodovaní o udelení trvalého pobytu.

Žalovaný k uvedenému tvrdeniu účastníka konania uviedol, že prvostupňový správny orgán, žalovaný a aj Úrad hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru Bratislava ako orgán kompetentný rozhodnúť o jeho žiadosti sa riadne zaoberal vyššie uvedenými skutočnosťami a zhodnotil, že účastník konania má v súčasnej dobe povolený prechodný pobyt na území Slovenskej republiky, čím jeho právo rodiča na starostlivosť o výchovu jeho dieťaťa nie je neudelením trvalého pobytu obmedzené. V tomto konaní nešlo o represiu, respektíve o rušenie jestvujúceho druhu pobytu cudzincovi, žalobca sa len domáha povolenia pobytu, pri ktorom si štátny orgán nechal možnosť posúdiť a rozhodnúť, či na základe podkladov mu doložených, umožní cudzincovi povoliť takýto špecifický druh pobytu.

Žalobca ďalej uviedol, že rovnako nie je správne ani samotné tvrdenie krajského súdu, že správny orgán nemusí hľadať dôvody, pre ktoré navrhovateľovi nevyhovie. Správny orgán je povinný svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. To znamená, že vo svojom rozhodnutí musí uviesť aj dôvody, ktoré ho viedli k negatívnemu rozhodnutiu.

Žalovaný uviedol, že má za to, že v napadnutom rozhodnutí žalovaného sú riadne odôvodnené všetky dôvody, ktorými správny orgán argumentoval, a ktoré viedli k zamietnutiu jeho žiadosti.

Ďalej v odvolaní žalobca uviedol, že poukazuje na nesprávnosť postupu správneho orgánu, ktorý v prípade, ak prijal žiadosť o udelenie trvalého pobytu na neobmedzený čas, mal postupovať v súlade s § 3 ods. 2 zákona o správnom konaní, podľa ktorého sú správne orgány povinné postupovať v konaní v úzkej súčinnosti s účastníkmi konania a poskytovať im pomoc a poučenia, aby v konaní neutrpli ujmu.

Žalovaný k uvedenej námietke žalobcu uviedol, že základnou podmienkou udelenia povolenia na trvalý pobyt na neobmedzený čas podľa ustanovenia § 46 ods. 2 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov je skutočnosť, že cudzinec je osobou bez štátnej príslušnosti. Na preukázanie tejto skutočnosti postačuje, ak cudzinec preukáže, že nemá štátnu príslušnosť štátu, v ktorom sa narodil, v ktorom mal svoje predchádzajúce bydlisko alebo pobyt, a ktorého štátne občianstvo majú jeho rodičia a ostatní rodinní príslušníci. Zákon bližšie nešpecifikuje, akým spôsobom cudzinec preukáže uvedené skutočnosti. Preukázanie týchto skutočností je povinnosťou cudzinca. Účastník konania k žiadosti priložil ako doklad preukazujúci skutočnosť, že je osoba bez štátnej príslušnosti, len čestné vyhlásenie, že je považovaný za osobu bez štátnej príslušnosti podľa § 46 ods. 3 zákona o pobyte cudzincov. Prvostupňový správny orgán zaslal Úradu hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru Bratislava, ako kompetentnému orgánu, žiadosť o stanovisko, či je možné účastníkovi konania udeliť povolenie na trvalý pobyt na neobmedzený čas podľa ustanovenia § 46 ods. 2 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov. Úrad hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru Bratislava zaujal stanovisko, že predloženým čestným vyhlásením nie je dostatočne preukázané, že účastník konania je osoba bez štátnej príslušnosti podľa § 46 ods. 3 zákona o pobyte cudzincov, čiže účastník konania, štátny príslušník tretej krajiny,

nesplňa podmienky na udelenie trvalého pobytu na území Slovenskej republiky. Na základe uvedených skutočností a na základe argumentácií žalobcu, že nie je schopný zabezpečiť iný doklad, ktorým by preukázal, že je osoba bez štátnej príslušnosti podľa § 46 ods. 3 zákona o pobyte cudzincov, akékoľvek vyžiadovanie iného dokladu by bolo iba zbytočným prietahom v konaní.

Nakoľko žalovaný rozhodoval vo veci odvolania sa žalobcu na základe náležité zistených a preukázateľných skutočností pri svojom konaní postupovalo v súlade s platnými zákonmi Slovenskej republiky, čo potvrdil aj krajský súd, navrhol, aby najvyšší súd v súlade s ustanovením § 219 občianskeho súdneho poriadku napadnutý rozsudok potvrdil.

IV.

Argumentácia rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu

Prvostupňový správny orgán rozhodnutím zo dňa 22.02.2012 zamietol žiadosť o udelenie trvalého pobytu žalobcovi. Rozhodnutie odôvodnil tým, že žiadateľ nespĺňa podmienky na udelenie trvalého pobytu na neobmedzený čas. Konštatoval, že čestné vyhlásenie žalobcu nestačí na preukázanie, že žiadateľ je osobou bez štátnej príslušnosti. Ďalej v odôvodnení konštatoval, že žiadateľ má na území Slovenskej republiky oprávnený pobyt na základe doplnkovej ochrany podľa § 13a zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle, na základe čoho sa v zmysle § 27a ods. 1 tohto zákona považuje za cudzinca, ktorému sa udelil prechodný pobyt. Má teda na území Slovenskej republiky oprávnený pobyt, a to znamená, že právo rodiča na starostlivosť o výchovu dieťaťa v zmysle článku 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky nie je neudelením trvalého pobytu obmedzené.

V.

Argumentácia rozhodnutia žalovaného

Žalovaný napadnutým rozhodnutím potvrdil prvostupňové rozhodnutie a odvolanie žalobcu zamietol. Rozhodnutie odôvodnil tým, že v rámci odvolacieho konania po vyhodnotení všetkých predložených listín, ktoré posudzoval samostatne aj vo vzájomnej súvislosti dospel k záveru, že prvostupňový správny orgán postupoval v súlade so zákonom, keď žiadosť žalobcu nevyhovel. Uviedol, že vychádzal z toho, že zákon o pobyte cudzincov jednoznačne stanovil podmienky na udelenie povolenia na trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a tiež dôvody na zamietnutie žiadosti o trvalý pobyt. Udelenie trvalého pobytu nie je automatickým právom cudzinca, ale je podmienené povolením, ktoré príslušný policajný útvar môže vydať po splnení zákonom stanovených podmienok. Žiadateľ zákonné podmienky nespĺňa, preto prvostupňový orgán správne podľa § 46 ods. 2 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov požiadal o rozhodnutie kompetentný orgán Úrad hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru Slovenskej republiky, ktoré bolo negatívne. Ďalej uviedol, že skutočnosť, že žiadateľ je osobou bez štátnej príslušnosti preukazuje žiadateľ. V danom prípade žiadateľ predložil len svoje vlastné čestné vyhlásenie o tom, že je považovaný za osobu bez štátnej príslušnosti. K odvolacím námietkam žalovaný uviedol, že podmienkou aby cudzinec mohol využiť možnosť požiadať o niektorý druh pobytu v zmysle zákona o pobyte cudzincov je, aby spĺňal podmienky stanovené v zákone o pobyte cudzincov. Nejde o svojvôľu správneho orgánu, ale o regulárne podmienky stanovené zákonodarcom, ktoré majú chrániť záujmy Slovenskej republiky. V prípade, ak účastník konania nespĺňa zákonom stanovené podmienky k povoleniu na trvalý pobyt, zákon o pobyte cudzincov dáva možnosť Ministerstvu vnútra individuálne posúdiť požiadavku cudzinca a rozhodnúť, čo v prípade účastníka konania bolo rozhodnutím s negatívnym výsledkom. K odvolacím námietkam podľa ktorých žiadateľ nemohol kontaktovať krajinu pôvodu práve preto, že mu bola poskytnutá doplnková ochrana a kontaktovaním orgánov krajiny pôvodu by boli dané dôvody na zrušenie doplnkovej ochrany uviedol, že žiadateľovi bola poskytnutá doplnková ochrana, na základe čoho sa žiadateľ považuje za cudzinca, ktorému sa udelilo povolenie prechodného pobytu. K odvolacej námietke o povinnosti správneho orgánu prihliadať na osobné a rodinné pomery žiadateľa a záujmy jeho maloletého dieťa uviedol, že žiadateľ má povolený prechodný pobyt na území Slovenskej republiky, čím jeho právo rodiča na starostlivosť o výchovu svojho dieťaťa nie je neudelením trvalého pobytu obmedzené.

VI.

Právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z.) k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné zmeniť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 16.07.2013 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

Z obsahu administratívneho spisu vyplynulo, že žalobca požiadal o udelenie trvalého pobytu na území SR z dôvodu, že je osobou bez štátnej príslušnosti. Ako dôkaz predložil čestné vyhlásenie zo dňa 13.01.2012, v ktorom uviedol, že on rovnako ako aj jeho rodičia a súrodenci sú osobami bez štátnej príslušnosti, čestné vyhlásenie o poskytnutí ubytovania od Z., čestné vyhlásenie, že sa v krajine jeho pôvodu nedopustil konania, ktoré by mohlo byť v SR kvalifikované ako úmyselný trestný čin, a že sa uvedeného konania nedopustil ani v Slovenskej republike.

Z obsahu administratívneho spisu ďalej vyplýva, že v stanovisku Úradu hraničnej a cudzineckej polície PZ prezidia PZ zo dňa 16.02.2012 k žiadosti žalobcu sa uvádza, že predloženým čestným prehlásením nie je dostatočne preukázané, že uvedený cudzinec je osoba bez štátnej príslušnosti podľa § 46 ods. 3 zákona o pobyte cudzincov. V stanovisku sa ďalej uvádza, že žalobca má na území SR priznané postavenie medzinárodnej ochrany „doplnkovú ochranu“, na základe čoho sa považuje podľa § 27 a ods. 1 zákona o azyle za cudzinca s udeleným prechodným pobytom. Doplnkovú ochranu následne aj prechodný pobyt má žalobca udelený do 18.10.2012.

Podľa stanoviska, žalobcovi sa dňa XX.XX.XXXX narodilo dieťa B., štátny príslušník SR, čo znamená, že má právo rodiča na starostlivosť a výchovu svojho dieťaťa podľa čl. 41 ods. 4 ústavy SR nie je udelením trvalého pobytu obmedzené, SR poskytla žalobcovi medzinárodnú ochranu a následne prechodný pobyt na území SR, žiadosť o udelenie trvalého pobytu podľa § 46 ods. 2 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov nie je odôvodnená, a preto nie je možné žiadosti žalobcu vyhovieť.

Podľa § 46 ods. 2 písm. b/ zákona č. 404/2011 Z. z. ministerstvo vnútra môže udeliť trvalý pobyt na neobmedzený čas aj bez splnenia podmienok ustanovených v tomto zákone o pobyte cudzincov osobe bez štátnej príslušnosti.

Podľa § 46 ods. 3 zákona č. 404/2011 Z. z. osoba bez štátnej príslušnosti je osoba, ktorú žiadny štát podľa svojich zákonov nepovažuje za svojho občana. Na preukázanie tejto skutočnosti postačuje, ak preukáže, že nemá štátnu príslušnosť štátu:

- a) v ktorom sa narodila,
- b) v ktorom má svoje predchádzajúce bydlisko alebo pobyt,
- c) ktorého štátne občianstvo majú jej rodičia a ostatní rodinní príslušníci.

Podľa § 120 zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov k nie je v tomto zákone alebo osobitnom predpise ustanovené inak, vzťahuje sa na konanie podľa tohto zákona všeobecný predpis o správnom konaní (zákon č. 71/1967 Zb. - Správny poriadok).

Podľa § 32 ods. 1 SP správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

Podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe správnomu orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán (ods. 2).

Podľa § 39 ods. 1 SP správny orgán môže namiesto dôkazu pripustiť čestné vyhlásenie účastníka konania, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje inak.

Čestné vyhlásenie správny orgán nepripustí, ak tomu bráni všeobecný záujem alebo ak by tým bola

porušená rovnosť medzi účastníkmi konania. Čestným vyhlásením nemožno nahradiť znalecký posudok (ods. 2).

V čestnom vyhlásení je účastník povinný uviesť pravdivé údaje. Správny orgán musí upozorniť účastníka konania na právne následky nepravdivého čestného vyhlásenia (ods. 3).

V danom prípade správne orgány zamietnutie žiadosti žalobcu o povolenie trvalého pobytu na neobmedzený čas podľa § 46 ods. 2 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov odôvodnili tým, že predloženým čestným prehlásením žalobcu, že je osobou bez štátnej príslušnosti nie je dostatočne preukázané.

Z rozhodnutia správnych orgánov však nie je zjavné, či vôbec takýto dôkaz pripustili (§ 39 SP) a ako ho vyhodnotili.

Čestné vyhlásenie je totiž špecifický inštitút Správneho poriadku, ktorý sa používa v prípadoch, keď určité skutočnosti slúžiacie ako podklad pre rozhodnutie nemožno predložiť alebo len s neprimeranými ťažkosťami.

Správny poriadok nemá explicitné ustanovenie o tom, kedy sa má tento právny inštitút použiť. Čestné vyhlásenie teda nie je dôkazom v pravom zmysle, ale takýto dôkaz nahrádza.

Pripustenie čestného vyhlásenia je vecou voľnej úvahy správneho orgánu a nie je viazaný návrhmi účastníkov konania. O nepripustení čestného vyhlásenia sa rozhodnutie nevydáva, z rozhodnutia musí byť však zjavné, či došlo k pripusteniu čestného vyhlásenia a ak nedošlo, aké boli dôvody.

V rozhodnutí prvostupňového ako aj odvolacieho správneho orgánu takáto úvaha správneho orgánu absentuje, a preto nebolo možné verifikovať, či správne orgány žalobcovu čestné vyhlásenie pripustili. V rozhodnutí je zmienka len o tom, že takéto vyhlásenie nepostačuje.

Najvyšší súd SR uvádza, že pokiaľ správny orgán čestné vyhlásenie pripustí, hodnotí ho podľa všeobecných zásad pre hodnotenie dôkazov podľa § 34 SP. V prípade hodnotenia čestného vyhlásenia musí pristupovať k jeho hodnoteniu s istou mierou opatrnosti, pretože skutočnosti uvádzané v čestnom vyhlásení nie sú skutočnosťami dokázanými ale iba osvedčujúcimi.

Podľa názoru Najvyššieho súdu SR čestným vyhlásením sa môže správny orgán uspokojiť vtedy, ak nemožno okolnosti potrebné k preskúmaniu existencie štátneho občianstva cudzinca preukázať inak.

Pokiaľ správny orgán tvrdí, že takéto čestné vyhlásenie nepostačuje, musí uviesť a cudzinca- žiadateľa o trvalý pobyt na neobmedzený čas poučiť, akým iným spôsobom má neexistenciu štátneho občianstva preukázať.

V danom prípade krajský súd ako súd preskúmovací namiesto správneho orgánu doplnil chýbajúcu správnu úvahu, ktorá mala viesť správny orgán k zamietnutiu žiadosti podľa § 46 ods. 2 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že správny orgán rozhodol na základe povolenej správnej úvahy v zmysle § 46 ods. 2 citovaného zákona, a teda rozhodnutie žalovaného vyhodnotil ako súladné so zákonom.

Krajskému súdu teda bolo možné vyčítať, že sa uspokojil s rozhodnutím správneho orgánu, ktorý v dôvodoch rozhodnutia žiadnu úvahu nepoužil, a preto nebolo možné verifikovať, či rozhodnutie správneho orgánu prijaté na základe správnej úvahy nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom. Bez vysporiadania sa s čestným prehlásením žalobcu o tom, že je osobou bez štátnej príslušnosti v zmysle § 39 a jeho následného hodnotenia v zmysle § 34 SP ako aj bez vyhodnotenia rozhodnutia migračného úradu MV SR a poskytnutí doplnkovej ochrany, je záver správneho orgánu o tom, že žiadateľ nespĺňa podmienky stanovené zákonom pre udelenie trvalého pobytu cudzincovi podľa § 46 ods. 2 zákona o pobyte cudzincov predčasný.

Preto krajský súd mal dospieť k záveru, že žalobou napadnuté rozhodnutie trpí uvedenými vadami (spočívajúcimi v tom, že sa prvostupňový správny orgán a následne ani žalovaný dôsledne neriadili príslušnými ustanoveniami Správneho poriadku), pričom táto vada bola spôsobilá vyvolať zrušenie rozhodnutia a vrátenie veci na ďalšie konanie.

Keďže na uvedenú okolnosť krajský súd neprihliadol, odvolací súd dospel k záveru o potrebe zmeny napadnutého rozsudku tak, že je účelné rozhodnutie žalovaného zrušiť a vec vrátiť žalovanému na ďalšie konanie.

Z odôvodnenia rozhodnutia musí byť tiež tak zrejmé, aké mali vplyv okolnosti týkajúce sa rozhodnutia iného správneho orgánu migračného úradu MV SR - o poskytnutí doplnkovej ochrany, (najmä skutočnosť, že tento správny orgán označil žalobcu za osobu bez štátnej príslušnosti) na jeho rozhodnutie o žiadosti žalobcu, akou úvahou bol vedený pri hodnotení zistených okolností a podrobne odôvodnil aplikáciu príslušných ustanovení zákona o pobyte cudzincov.

Zákon o pobyte cudzincov neustanovuje akým konkrétnym dokladom má žiadateľ bez štátnej príslušnosti preukázať skutočnosť, že nie je príslušníkom žiadneho štátu. Z ustanovenia § 46 ods. 2 písm. b/ vyplýva, že musí preukazovať, že nemá štátnu príslušnosť k štátu tak k tomu v ktorom v ktorom má svoje predchádzajúce bydlisko alebo pobyt.

Najvyšší súd SR považuje za dôležité zdôrazniť, že v situácii, keď právny predpis nedáva jednoznačnú odpoveď na určitú právnu otázku a túto nebolo možné vyložiť ani v systémových súvislostiach s ostatnými predpismi, tak aby bola rozumne a spravodlivo zodpovedaná, bolo povinnosťou správneho orgánu, (pri posudzovaní otázky preukazovania skutočností, že žalobca nemá príslušnosť k štátu, v ktorom má svoje predchádzajúce bydlisko alebo pobyt ako orgán, ktorému bola zverená otázka posudzovania žiadosti o povolenie trvalého pobytu na neobmedzený čas, hoc aj žiadateľ nemá na ňu nárok), postupovať v súlade so zásadami „dobrej správy“ tak, aby cudzinec - žiadateľ o daný typ pobytu neutrpel na svojich právach ujmu, najmä s prihliadnutím na jeho dovtedajší legitímny postup v dobrej viere v podmienkach právneho štátu založeného na princípoch právnej istoty a predvídateľnosti právnych noriem, ktoré bránia výkladu a aplikácii nejasných a neurčitých (nejednoznačných) právnych noriem na ťarchu adresáta právnej normy postupujúceho v dobrej viere.

Napriek tomu, že žalobca ako cudzinec, ktorému bola poskytnutá iným správnym orgánom migračný úrad MV SR doplnková ochrana, pričom migračný úrad MV SR, ktorý mu túto subsidiárnu medzinárodnú ochranu poskytol vychádzal z jeho údajov, že je osobou bez štátnej príslušnosti, a túto skutočnosť, resp. údaj žalobcu nijako nespochybňoval čím u žalobcu vyvolal nepochybne dôvodné presvedčenie, že takéto prehlásenie bude dostatočným podkladom aj pre iný správny orgán (v danom prípade Oddelenie cudzineckej polície PZ Žilina) ktorý rozhodoval o žiadosti žalobcu o povolenie trvalého pobytu bez časového obmedzenia, jeho postavenie sa vzhľadom na popísaný postup správnych orgánov, ktoré sa s takýmto čestným prehlásením nevysporiadali spôsobom predpokladajúcim samotným správnym poriadkom, stalo neisté, čo je nepochybne v rozpore s princípom „dobrej správy“. „V tejto súvislosti nemožno opomenúť skutočnosť, že verejná správa je službou verejnosti a základné pravidlá konania uvedené v § 3 Správneho poriadku, pre ktoré východiskom je systém prameňov práva predovšetkým ústava (najmä čl. 2) a zákony (vrátane právnej úpravy založenej právom Európskych spoločenstiev resp. upravenej medzinárodnými zmluvami) i keď sú formulované viac všeobecným spôsobom, je potrebné, vzhľadom na to, že slovenské právo je súčasťou európskeho právneho systému, v praxi interpretovať v duchu európskeho štandardu všeobecných požiadaviek na kvalitu postupov a činnosti verejnej správy súhrnne označovaných ako princípy „dobrej správy“ (Good Governance, Good Administration), majúceho základ v literatúre, judikatúre európskych inštitúcií a niektorých dokumentoch najmä Rady Európy (najmä odporúčania a rezolúcie Výboru ministrov Rady Európy) a Európskej únie.

Podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky Medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi.

Najvyšší súd SR ako súd odvolací dáva do pozornosti, že dňa 28.09.1954 bol v New Yorku podpísaný Dohovor o právnom postavení osôb bez štátnej príslušnosti a dodatok k tomuto dohovoru. Národná rada Slovenskej republiky s nimi vyslovila súhlas svojím uznesením č. 621 zo 07.12.1999 s touto výhradou: „Slovenská republika nie je viazaná článkom 27 v tom zmysle, že vydá osobný doklad každej osobe bez štátnej príslušnosti, ktorá nemá platný cestovný doklad. Slovenská republika vydá osobný doklad len

osobám bez štátnej príslušnosti zdržiavajúcim sa na území Slovenskej republiky, ktorým povolila dlhodobý alebo trvalý pobyt.“

Dohovor a dodatok k tomuto dohovoru nadobudli platnosť pre Slovenskú republiku 02.07.2000. Článok I Dohovoru obsahuje definíciu pojmu „osoba bez štátnej príslušnosti“. Na účely tohto Dohovoru sa pojem "osoba bez štátnej príslušnosti" vzťahuje na ktorúkoľvek osobu, ktorá nie je podľa zákonov žiadneho štátu považovaná za občana takéhoto štátu.

Dohovor v čl. 25 ods. 1 ustanovuje, že ak by osoba bez štátnej príslušnosti pri využívaní svojho práva potrebovala pomoc orgánov cudzej krajiny, na ktoré sa nemôže obrátiť, zmluvný štát, na ktorého území má takáto osoba pobyt, zabezpečí, aby jej takúto pomoc poskytl jeho orgány. Podľa ods. 2. orgán alebo orgány uvedené v odseku 1 tohto článku osobám bez štátnej príslušnosti vydajú alebo zabezpečia vydanie dokladov alebo osvedčení, aké by normálne doručili cudzincom od ich alebo prostredníctvom ich štátnych orgánov.

Takto vydané doklady alebo osvedčenia nahrádzajú úradné doklady doručované cudzincom od ich alebo prostredníctvom ich štátnych orgánov a považujú sa za platné, ak neexistuje dôkaz o opaku (ods.3).

Ustanovenia tohto článku sa netýkajú článkov 27 a 28.

Odvolací súd považuje za dôležité upriamiť pozornosť na to, že štátna príslušnosť je právny vzťah medzi štátom a občanom, ktorý každému občanovi poskytuje identitu a umožňuje využívať širokú škálu práv. Byť osobou bez štátnej príslušnosti znamená, že človek nie je štátnym príslušníkom žiadneho štátu. Na preukázanie skutočnosti, že cudzinec nie je štátnym občanom štátu, v ktorom mal predchádzajúce bydlisko alebo pobyt, je v prípade, že správny orgán dospeje k záveru, že takúto okolnosť má preukázať cudzinec pomocou orgánov cudzej krajiny, Slovenská republika ako zmluvný štát Dohovoru, v zmysle čl. 25 ods. 1 zabezpečí, aby jej takúto pomoc poskytl jej orgány.

S poukazom na vyššie uvedené je potrebné v prípade, že čestné vyhlásenie žalobcu o tom, že je osobou bez štátnej príslušnosti po vyhodnotení takého vyhlásenia podľa § 34 SP zo strany správneho orgánu ako vyhlásenia, ktoré nie je spôsobilé preukázať danú skutočnosť, správny orgán poskytne žalobcovi súčinnosť- teda poučí ho, akým spôsobom má preukázať neexistenciu štátneho občianstva a v prípade potreby zabezpečí, aby mu takúto pomoc poskytl jeho orgány.

Na základe vyššie uvedených dôvodov dospel Najvyšší súd SR k záveru o potrebe zmeny napadnutého rozsudku (podľa § 220 OSP) tak, že je účelné rozhodnutie žalovaného zrušiť a vec vrátiť žalovanému na ďalšie konanie.

Vzhľadom k tomu, že neboli splnené podmienky na potvrdenie ani zrušenie rozsudku krajského súdu, odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa §220 OSP zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

O trovách konania rozhodol najvyšší súd v zmysle ustanovenia § 224 ods. 2 v spojení s § 250k ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a úspešnému účastníkovi - žalobcovi priznal ich náhradu v sume 136,- € (titulom náhrady súdneho poplatku za žalobu a odvolanie). Vzhľadom k tomu, že právna zástupkyňa žalobcu v lehote podľa § 151 ods. 1 (do troch pracovných dní od vyhlásenia tohto rozhodnutia) trovy nevyčísľila, odvolací súd priznal žalobcovi náhradu trov konania vyplývajúcich zo spisu ku dňu vyhlásenia rozhodnutia s výnimkou trov právneho zastúpenia, a to podľa § 151 ods. 2 OSP. Trovy konania pozostávajú zo zaplateného súdneho poplatku za žalobu - 66,- € a za odvolanie - 70,- €, spolu - 136,- €.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.